

Alusta alkaen 35

1 Moos 25:1-12

23.10.2008, Savonlinnan Tuomiokirkko

Abrahamin kuolema

Ja Abraham otti vielä vaimon, ja hänen nimensä oli Ketura. Ja hän synnytti hänelle Simranin ja Joksanin, Medanin ja Midianin, Jisbakin ja Suuahin. Mutta Joksanille syntyi Seba ja Dedan. Dedanin jälkeläisiä olivat: assurilaiset, letusilaiset ja leummilaiset. Ja Midianin pojat olivat Eefa, Eefer, Hanok, Abda ja Eldaa. Kaikki nämä olivat Keturan jälkeläisiä. (1 Moos 25:1-4)

Abrahamin uuden vaimon, Keturan, jälkeläiset ovat kommentaattorien mukaan Arabiassa asuneiden kansanheimojen nimiä. Tässä on takana historiallinen tosiasia, juutalaisilla ja arabeilla on yhteiset sukujuuret, jotka molemmat paikantavat nimenomaan Abrahamiin. Koraanissa hänen nimensä on Ibrahim.

Teksti osana Raamatun kokonaisuutta

Miksi tällaista on Raamatussa kerrottu? Miksi sitä pitää kirkossa selittää? Kuka siitä kostuu?

Näihin kysymyksiin olisi vaikea vastata, jos tämä tekstinpätkä otettaisiin yksinensä selitettäväksi. Mutta siitä tulee merkityksellinen, kun ajatellaan, että se on osa Pyhän Raamatun kirjakokoelmaa. Jumala on johdattanut historiaa niin, että näiden tekstien kokonaisuuden avulla hän saa kerrottua meille, kuka hän on, kuka on Messias, mitä on hänen tahtonsa ihmisten elämässä ja miten hän on palastanut meidät Messiaan kautta. Tämä tekstin pätkä, kun se otetaan osana koko Raamattua, silloin se on osa Jumalan sanaa, osa Jumalan puhetta. Kaikkein syvimmissä mielessä Jumalan Sana on Kristus, niin kuin Johanneksen evankeliumissa sanotaan. ”Alussa oli Sana. Ja Sana oli Jumalan luona ja Sana oli Jumala. ... Ja Sana tuli lihaksi.” Raamattu on Jumalan sanaa siksi, että kokonaisuutena se kertoo meille, kuka tämä varsinainen Jumalan Sana eli Jeesus on. Hän on Jumalan persoonallinen itseilmoitus, joka kohtaa meidät henkilökohtaisesti.

Osa tätä kirjoitettua Jumalan sanaa eli Raamattua on myös tämä tekstinpätkä. Kun otamme sen osana kokonaisuutta, se ansaitsee Jumalan sanalle kuluva kunnioituksen. Itsessään se ei ole kummoinen. On sillä kuitenkin jokin tarkoitus. Se kertoo meille, että Jumala on toiminut tässä oikeassa maailmassa, oikeassa historiassa, jossa on ollut mm. arabialaisia kansoja, joiden esi-isiä Simran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak ja Suuah olivat.

Siunaus vain Iisakille – syynä pelastushistoria

Ja Abraham antoi kaiken omaisuutensa Iisakille. Mutta sivuvaimojensa pojille Abraham antoi lahjoja; ja hän lähetti heidät vielä eläessään pois poikansa Iisakin luota itään päin, Itäiselle maalle. (1 Moos 25:5-6)

Miksi Abraham toimii näin? Siksi, että juuri Iisak ja vain Iisak oli Jumalan lupauksen mukaan se luvattu perillinen, jossa kaikki maailman kansat tulisivat siunatuiksi. Simran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak ja Suuah olivat myös Abrahamin lapsia. Mutta he eivät olleet syntyneet Jumalan lupauksen voimasta, vaan muuten, luonnollisesti (vaikka eihän se toisaalta kovin luonnollista le, millainen mieskunto Abramilla oli, kun otti uuden vaimon ja siitti hänelle lapsia vielä yli 100 – vuotiaana).

Ihmisistä tämä tuntuu hyvin oudolta. Miksi Jumala olisi valinnut vain yhden tietyn ihmisen ja yhden tietyn heimon, Iisakin jälkeläiset, jonka kautta hän halusi siunata maailman kansat ja pelastaa heidät? Tätä kysymystä olen käsitellyt jo edellä. Mutta kysymys on niin aiheellinen, että siihen on syytä palata lyhyesti uudelleen. Miksi Jumala valitsi kaikkien maailman ihmisten joukosta vain Abrahamin? Miksi hän valitsi hänen lastensa joukosta vain yhden, Saaran pojan Iisakin.

Kyse on pelastushistoriasta. En tiedä miksi, mutta Jumala on Raamatun mukaan halunnut ilmoittaa itsensä tietyissä historian tapahtumissa, ns. erityisessä ilmoituksessa. Toki Jumala ilmoittaa itsestään paljon myös kaikessa olemassaolevassa, esim. luonnon kauneudessa tai muittenkin kansojen vaiheissa. Mutta lopullisen ja meitä persoonina koskettavan ilmoituksensa Jumala on halunnut tehdä rajoittamalla ilmoituksen välineen tiettyyn kansaan, tiettyihin historian tapahtumiin. Aluksi pelastushistoria toteutui Abrahamin ja Iisakin jälkeläisten kautta, huipentuen Jeesukseen, luvattuun Messiaaseen, jonka ennakoiva vertauskuva Iisak oli.

Miksi Jumala halusi noin tehdä? – En tiedä, mutta arvaan, että hän haluisi tehdä niin siksi, että ihminen ei voi käsittää Jumalan kaikkivaltiaasta olemusta, ellei Jumala ehdoin tahdoin rajoittaudu tietynlaiseksi. Hän rajoitti toimintaansa israelilaisiin, tehdäkseen itsensä meille käsitettäväksi. Tämäkin oli ennakkovalmistelua sille, että Israelin uskonnon ja historian avulla ihmiskunta saisi välineitä ymmärtää sitä, kuka Jeesus oli.

Ei taatusti ole helppoa olla Kaikkivaltias ja ääretön ja silti tehdä itsensä tajuttavaksi äärellisille ihmisille, jotka lisäksi ovat syntisiä ja rikkoneet välinsä Jumalaan. On äärettömän ihmeellinen ja hyvä asia, että hän on sen jotenkin tehnyt. Tätä taustaa vasten on helpompi hyväksyä se, että Jumala käski Abrahamia suosimaan yhtä ainoaa poikaansa, Iisakia, ja tekemään hänestä varsinaisen perillisensä.

Abrahamin rikas elämä

Tämä on Abrahamin elinvuosien luku: sata seitsemänkymmentä viisi vuotta. Ja Abraham vaipui kuolemaan korkeassa iässä, vanhana ja elämästä kyllänsä saaneena, ja tuli otetuksi heimonsa tykö. Ja hänen poikansa Iisak ja Ismael hautasivat hänet Makpelan luolaan, heettiläisen Efronin, Sooharin pojan, vainiolle, joka on itään päin Mamresta, sille vainiolle, jonka Abraham oli ostanut heettiläisiltä; siihen haudattiin Abraham ja hänen vaimonsa Saara. (1 Moos 25:7-10)

Minusta on aina ollut tavattoman kaunis sanonta tämä, että Abraham vaipui kuolemaan ”elämästä kyllänsä saaneena”. Hän oli kokenut kaiken sen, mitä elämässä olikin pitänyt kokea. Elämä oli ollut rikas ja moninainen. Näin siitä huolimatta, että häntä oli koeteltu tavattoman kovasti.

Tästä pitää saarnata nykyisin, jolloin ihmiset luulevat, että kun antaa elämänsä Jeesukselle, se merkitsee tylsää elämä jonkinlaisessa tahdottoman ja aivottoman robotin eksistenssissä. Olen jo itsekin kokenut sen verran uskon elämää, että voin vakuuttaa, ettei merkitse. Oma elämää ei voi Kristuksen mana itse varmistella eikä itse pärjätä eikä elää itsekkäästi Jumalan edessä. Vanha olemus tosiaan jossain mielessä kuolee, kun uskoo Jeesukseen. Mutta Jeesus sanoo:

Joka kadottaa elämänsä minun tähteni, se löytää sen.

Kuoleman jälkeisestä elämästä

Mihin Abraham meni kuoltuaan? Tässä kohdassa sanotaan, että hän ”tuli otetuksi heimonsa tykö”.

Eksegeetit eli tieteelliset Raamatun tutkijat väittävät usein, että Vanha testamentti ei vielä tuntenut kuoleman jälkeistä elämää. Ja kyllä se pitääkin paikkansa, että useimmissa Vanhan testamentin kirjoissa niiden kirjoittajat näyttävät olettavan, että ihmisen elämä päättyy hautaan. Selvin esimerkki tästä on Saarnaaja:

Sillä ihmislasten käy niin kuin eläintenkin; sama on kumpienkin kohtalo. Niin kuin toiset kuolevat, niin toisetkin kuolevat; yhtäläinen henki on kaikilla. Ihmisillä ei ole mitään etua eläinten edellä; yhtäläinen henki on kaikilla. Ihmisellä ei ole mitään etua eläinten edellä, sillä kaikki on turhuutta. Kaikki menee samaan paikkaan. Kaikki on tomusta tullut ja kaikki palajaa tomuun. Kuka tietää ihmisen hengestä, kohoako se ylös, ja eläimen hengestä, vajoako se alas maahan. (Saarnaaja 3:19-22)

On kuitenkin huomattava, että Saarnaaja ei ole kovin ”oikeuskoinen” Raamatun kokonaisuuden perusteella muutenkaan. Hänen kirjansa on otettu mukaan Raamattuun uskoakseni siksi, että se antaisi lukijan sielulle kaikupohjaa tajuta se turhuuden tunne, jonka toteutumaton Jumalan kaipuu sydämessä aiheuttaa. Saarnaaja ei ole varma tällaisista asioista, kuin kuoleman jälkeisestä elämästä. Hän sanoo em. kohdan edellä:

Minä sanoin sydämessäni: Ihmislasten tähden se on niin, jotta Jumala heitä koettelisi ja he näkisivät, että he omassa olossaan ovat eläimiä.

Mutta Abraham ei ollut elänyt ”omassa olossaan”. Hänen elämänsä 100 viimeistä vuotta hän oli roikkunut uskolla Jumalassa ja hänen lupauksensa sanassa. Hän ei mennyt vain tomuun. Hän tuli ”otetuksi heimonsa tykö” eli jonkinlaiseen olemassaoloon, josta Raamattu ei paljoa kerro. Jeesus sanoo kuitenkin näin:

Mutta että kuolleet nousevat ylös, sen Mooseskin on osoittanut kertomuksessa orjantappurapensaasta, kun hän sanoo Herraa Abrahamin Jumalaksi ja Iisakin Jumalaksi ja Jaakobin Jumalaksi. Mutta ei hän ole kuolleitten Jumala, vaan elävien; sillä kaikki hänelle elävät. (Luuk 20:37-38)

Luther viittaa siihen, että Jeesus kertoi kertomuksen köyhästä Lasaruksesta, joka kuoltuaan meni ”Abrahamin helmaan”. Lutherin mukaan Abrahamin helma merkitsi Jumalan Abrahamille antamaa lupaa tulevasta Messiaasta. Kaikki jotka Vanhan testamentin aikana uskoivat Abrahamin tavoin tuohon tulevaan Messiaaseen, he pääsivät odottamaan lupauksen täyttymystä heimonsa tykö siirtyneen Abrahamin luo, joka odotti kuoltuaan saman lupauksen täyttymistä.

Lutherin mukaan Kristuksen kuoleman ja ylösnousemuksen tapahduttua Abrahamin helman tilalle on tullut parempaa: Kristuksen helma. Se merkitsee sitä sovitusta ja lupaa iankaikkisesta elämästä, joka Kristuksessa on annettu kasteen kautta kaikille, jotka uskovat häneen.

Kuolema ei siis ole loppu. Luther kirjoittaa:

Tämän kaiken tarkoitus on lohduttaa meitä, ettemme pelkäisi emmekä kauhistuisi kuolemaa niin kuin toiset, joilla ei toivoa ole. Kristuksessa näet kuolema ei ole katkera

niin kuin se on jumalattomille, vaan se on tämän kurjan ja vastuksia täynnä olevan elämän täydellinen vaihtuminen rauhalliseen ja autuaaseen elämään.